

Ümummilli Lider Heydər Əliyev deyib: "Naxçıvan Azərbaycan xalqının tarixini əks etdirən abidələri özündə cəmləşdirən bir diyardır. Bu kiçik ərazidə həddindən çox dünya miqyaslı tarixi-memarlıq abidələri yaşayıb və bu gün də yaşayır. Onların hər biri Azərbaycan xalqının həm tarixini, həm mədəniyyətini, həm də adət-ənənələrini göstərən abidələrdir".

Naxçıvanda Azərbaycan-Fransa birgə arxeoloji ekspedisiyası aparılıb



Aparılan araşdırmalar nəticəsində burada tarixi minilliklərə dayanan yaşayış məskənləri aşkar olunub. Xüsusilə son illər beynəlxalq arxeoloji ekspedisiyaların fəaliyyəti yeni elmi istiqamətlərin müəyyənləşdirilməsinə imkan verib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, sentyabrın 10-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talıbov Babək rayonunun Sirab kəndi ərazisindəki Uçan Ağıl qədim yaşayış yerinə gəlib, Azərbaycan-Fransa birgə beynəlxalq arxeoloji ekspedisiyası tərəfindən aparılan tədqiqat işləri ilə maraqlanıb.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, arxeoloji ekspedisiyanın rəhbəri Vəli Baxşəliyev məlumat verərək deyib ki, 2022-ci ildə muxtar respublikada Azərbaycan-Amerika Birləşmiş Ştatları, Azərbaycan-Fransa birgə beynəlxalq arxeoloji ekspedisiyaları və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan Bölməsi tərəfindən arxeoloji tədqiqatlar aparılıb. Azərbaycan-Amerika Birləşmiş Ştatları arxeoloji ekspedisiyası tərəfindən Sədərək Kültəpəsində şəhər strukturunun qalıqları,

o cümlədən daş döşənməmiş küçələr, böyükhəcmli, düzbucaq formalı ictimai binaların qalıqları, dəyərli keramika nümunələri, insanların təsərrüfat həyatını əks etdirən maddi-mədəniyyət qalıqları aşkar olunub. Sədərək Kültəpəsi Cənubi Qafqazda, o cümlədən Azərbaycanda Dəmir dövrünə aid ən qədim şəhər yeri hesab olunur. İyun-iyul aylarında Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan Bölməsinin əməkdaşları tərəfindən Naxçıvantəpə yaşayış yerində arxeoloji qazıntı işi davam etdirilib. Tədqiqat zamanı Naxçıvan şəhəri ərazisində e.ə. VI minillikdən başlayaraq məskunlaşma olduğu müəyyən edilib.

Naxçıvantəpə yaşayış yerinin tədqiqat zamanı həmçinin indiyədək Cənubi Qafqazda məlum olmayan, dünya alimlərinin marağına səbəb olan Dalmatəpə mədəniyyəti aşkarlanıb.

Bildirilib ki, bu ilin avqust-sentyabr aylarında Azərbaycan-Fransa birgə arxeoloji ekspedisiyası Sirab kəndi ərazisindəki Uçan Ağıl yaşayış yerində arxeoloji qazıntı aparıb. Bu yaşayış yeri Cənubi Qafqazda, o cümlədən Azərbaycanda Erkən və Orta Eneolit dövrlərinin öyrənilməsi üçün olduqca əhəmiyyətlidir. Abidənin tədqiqat zamanı Naxçıvanda Göyçə və Zəngəzur obsidianından istifadə olunduğu aşkar edilib.

Həmçinin Urmiya hövzəsi yaşayış yerlərinin obsidianla təmin edilməsində Naxçıvanın mühüm rol oynadığı məlum olub. Bu günədək Cənubi Qafqazda Erkən Eneolit dövrü abidələri aşkar olunmayıb. Uçan Ağılda aparılan araşdırmalar bu yaşayış yerinin Erkən və Orta Eneolit dövrlərinə aid olduğunu, eyni zamanda Erkən Eneolit mədəniyyətinin Kültəpənin Neolit mədəniyyəti əsasında inkişaf etdiyini, insanların başlıca olaraq köçmə maldarlıqla məşğul olduğunu göstərir. Son Neolit və Son Eneolit dövrləri arasında yaranan xronoloji boşluğu doldurmaq, köçmə maldarlığın tarixinin öyrənilməsi baxımından Uçan Ağıl yaşayış yerinin tədqiqatı mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Fransanın Lion Universitetinin arxeoloqu Katherine Marro ekspedisiya üzvlərinin fəaliyyəti üçün yaradılan şəraitə və göstərilən diqqətə görə Ali Məclisin Sədrinə minnətdarlıq edib, bu cür qədim yaşayış yerlərinin və arxeoloji abidələrin Naxçıvanın mədəniyyətlərinin qovuşduğu yer olduğunu bir daha təsdiq etdiyini bildirib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talıbov ekspedisiyanın nəticələrinin beynəlxalq səviyyədə yayılması, Uçan Ağıl yaşayış yerinin qeydiyyatına alınması və qorunması barədə tapşırıqlar verib, ekspedisiya üzvlərinə təşəkkür edib, xatirə şəklə çəkdirilib.